

Gespreksnotitie rondetafelgesprek Moslimdiscriminatie, vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer 22 mei 2025

Dr. Miranda Witvliet, directeur Regioplan, namens het Nationaal onderzoek moslimdiscriminatie

Het belang van verschillende soorten onderzoek naar moslimdiscriminatie

Uit verschillende al uitgevoerde onderzoeken, die zijn beschreven in de literatuurstudie van het Nationaal onderzoek moslimdiscriminatie, komt naar voren dat moslimdiscriminatie aanzienlijk is op de arbeidsmarkt, in het onderwijs, bij het zoeken naar huisvesting en in de gezondheidszorg. Ook zijn er aanwijzingen voor discriminatie door de overheid en in de financiële sector.

Omdat uit bestaand grootschalig, kwantitatief onderzoek al duidelijk naar voren komt dat er sprake is van moslimdiscriminatie in Nederland, is er vooral behoefte aan verdiepend kwalitatief onderzoek naar dit probleem. Kwalitatief onderzoek is heel geschikt om te bestuderen in welke situaties en op welke momenten mensen te maken krijgen met moslimdiscriminatie en wat de doorwerking daarvan is in hun leven. Hiermee kunnen we het probleem beter leren begrijpen en op zoek gaan naar verbeterkansen om moslimdiscriminatie tegen te gaan.

In kwalitatief onderzoek is niet het aantal deelnemers doorslaggevend, maar de diepte van de inzichten. Het herhaaldelijk terugkeren van dezelfde thema's en patronen wordt beschouwd als een bewijs van saturatie. Dit criterium is ook bepalend geweest in het aantal interviews dat voor dit onderzoek is gehouden.

Moslimdiscriminatie is genormaliseerd en heeft nadelige gevolgen voor de maatschappij

Uit zowel de literatuurstudie als het verdiepende kwalitatieve onderzoek komt naar voren dat moslimdiscriminatie steeds meer genormaliseerd is in alle lagen van de Nederlandse samenleving.

Moslimdiscriminatie heeft nadelige gevolgen, zowel voor individuen als voor de maatschappij als geheel. Het werpt barrières op voor de toegang tot (hoger) onderwijs, gezondheidszorg en de woningmarkt en heeft nadelige gevolgen voor de arbeidsparticipatie. Daarnaast kan moslimdiscriminatie de sociale cohesie in de samenleving ondermijnen, terwijl een sterke onderlinge verbondenheid in de samenleving juist nodig is om belangrijke maatschappelijke problemen op te lossen.

Verbeterrichtingen om moslimdiscriminatie aan te pakken

Hoewel in de media veel aandacht is geweest voor de uitkomsten van het Nationaal onderzoek moslimdiscriminatie, is het nog niet veel gegaan over mogelijkheden om dit maatschappelijke probleem tegen te gaan. Terwijl het inzicht geven in verbetermogelijkheden van de aanpak van moslimdiscriminatie juist een van de hoofddoelen van het onderzoek was.

Het onderzoek komt op basis van alle verschillende onderzoeksactiviteiten tot vier richtingen voor verbeterkansen:

1. De aanpak van moslimdiscriminatie moet zich richten op het vergroten van de erkenning van moslimdiscriminatie als maatschappelijk probleem.

2. De hardnekkigheid van moslimdiscriminatie vraagt om een aanpak gericht op het tegengaan van systematische discriminatie.
3. Het is van belang dat moslims betrokken worden bij het tegengaan van moslimdiscriminatie.
4. Er is behoefte aan interventies specifiek gericht op het tegengaan van moslimdiscriminatie.

Moslimdiscriminatie is geen incidenteel, maar structureel en maatschappelijk probleem, dat ook een structurele oplossing vereist.